

**Advies Natuurwaarden uitbreiding
Stationspark Veendam**

BügelHajema

Plek voor ideeën

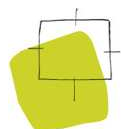
Advies Natuurwaarden uitbreiding Stationspark Veendam

Inhoud

Rapport en bijlagen

14 juli 2009

Projectnummer 253.14.51.01.00

Ideeën voor een plek

Inhoudsopgave

1	Samenvatting	5
1.1	Aanleiding onderzoek	5
1.2	Soortenbescherming	5
1.3	Gebiedsbescherming	6
2	Inleiding	7
2.1	Procedure	7
2.2	Soortenbescherming	7
2.3	Gebiedsbescherming	9
3	Beschrijving van het plangebied en het voornemen	11
4	Natuurwaarden	15
4.1	Beschermde gebieden	15
4.2	Soortenonderzoek	16
4.2.1	Vaatplanten	18
4.2.2	Zoogdieren - vleermuizen	19
4.2.3	Zoogdieren - overige	19
4.2.4	Vogels	21
4.2.5	Amfibieën	21
4.2.6	Reptielen	22
4.2.7	Vissen	23
4.2.8	Dagvlinders	23
4.2.9	Libellen	24
4.2.10	Overige ongewervelde soorten	25
5	Conclusie	27
5.1	Gebiedsbescherming	27
5.2	Soortenbescherming	27
6	Bronnen	31
6.1	Veldbezoek	31
6.2	Media	31
6.3	Gegevens	31
6.4	Literatuur	32

Bijlagen

Samenvatting

1.1

Aanleiding onderzoek

Er bestaan plannen het nieuwbouwproject Stationspark te Veendam uit te breiden met een deel van de kavel van Beneden Oosterdiep 66. Hier kunnen vier woningen worden gerealiseerd.

In het kader van de Flora- en faunawet is een onderzoek uitgevoerd naar de aanwezige natuurwaarden in het gebied. Tevens is gekeken naar de effecten op beschermde gebieden in de omgeving.

1.2

Soortenbescherming

Voor de in het kader van de Flora- en faunawet relevante soortengroepen is in tabel A aangegeven of er mogelijk verbodsovertredingen worden verwacht en welke vervolgstap er dient te worden genomen.

Tabel A. Verbodsovertredingen en vervolgstappen beschermde soorten Flora- en faunawet

Soortengroep	Verbodsovertreding van beschermde soorten in het plangebied	Vervolgstap
Vaatplanten	n.v.t.	n.v.t.
Vleermuizen	Mogelijk gewone dwergvleermuis, laatvlieger, water-vleermuis en franjestaart.	Nader onderzoek
Overige zoogdieren	Mogelijk egel, bunzing en hermelijn	Geen, vrijstelling
Vogels	Enkele broedvogels	Geen, indien bij de werkzaamheden rekening wordt gehouden met het broedseizoen
Amfibieën	n.v.t.	n.v.t.
Reptielen	n.v.t.	n.v.t.
Vissen	n.v.t.	n.v.t.
Dagvlinders	n.v.t.	n.v.t.
Libellen	n.v.t.	n.v.t.
Overige soorten	n.v.t.	n.v.t.

1.3

Gebiedsbescherming

Beschermde gebieden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur liggen op een voldoende afstand van het plangebied, zodat gezien de aard van de ingrepen geen negatieve effecten zijn te verwachten. Voor deze activiteit is daarom geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 nodig.

De activiteit is op het punt van de gebiedsbescherming van de Ecologische Hoofdstructuur niet in strijd met het POP Groningen.

Voor het Drentse Aa-gebied is het aan het bevoegd gezag, het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Drenthe, om deze visie te bevestigen. Voor het Zuidlaardermeergebied is dit zowel het college van Gedeputeerde Staten van Drenthe als van Groningen.

Inleiding 2

2.1

Procedure

Ten behoeve van de aanvulling op de ruimtelijke onderbouwing van het Stationspark met een deel van het kavel Beneden Oosterdiep 66 te Veendam in de gemeente Veendam dient een zelfstandige projectprocedure (projectbesluit) te worden gevoerd. In dit kader is het conform artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) noodzakelijk een onderzoek uit te voeren naar de aanwezige natuurwaarden in het gebied (soortenbescherming en gebiedsbescherming). Voorliggend notitie geeft dit onderzoek weer.

2.2

Soortenbescherming

Op 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. Het soortenbeleid uit de Vogelrichtlijn van 1979 en de Habitatrichtlijn van 1992 van de Europese Unie is hiermee in de nationale wetgeving verwerkt.

Achter de Flora- en faunawet staat het idee van de zorgplicht voor in het wild levende dieren en planten (zowel beschermde als onbeschermde) en hun leefomgeving. Die zorgplicht houdt in ieder geval in dat iedereen die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen heeft voor flora of fauna, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten. Diegene moet alle maatregelen nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden verwacht om die nadelige gevolgen te voorkomen, zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken (artikel 2).

ZORGPLICHT

Volgens de Flora- en faunawet is het verboden om beschermde planten te verwijderen of te beschadigen (artikel 8), beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen (artikel 9) of opzettelijk te verontrusten (artikel 10) en voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen te beschadigen (artikel 11). Ook het rapen of beschadigen van eieren van beschermde dieren is verboden (artikel 12).

Beschermde zijn de inheemse zoogdieren (met uitzondering van huismuis, bruine rat en zwarte rat), alle inheemse vogels, amfibieën en reptielen, sommige planten, vissen, vlinders, libellen, kevers en mieren en rivierkreeft, wijngaardslak en Bataafse stroommossel. Deze soorten zijn vermeld op lijsten die zijn gebaseerd op het Besluit aanwijzing dier- en plantensoorten Flora- en faunawet. De verboden in de artikelen 9, 10 en 11 gelden niet voor mol, bosmuis en

SOORTENBESCHERMING

veldmuis. Ook gelden ze niet voor huisspitsmuis als deze zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevindt.

BESCHERMINGSREGIMES

Op 23 februari 2005 is de AMvB 2004 betreffende artikel 75 van de Flora- en faunawet in werking getreden. Deze AMvB deelt de in Nederland beschermde soorten in drie beschermingsregimes in. In de 'Lijst van alle soorten beschermd onder de Flora- en faunawet' worden de soorten ingedeeld in tabellen (zie ook bijlage 8).

- Algemene soorten (in dit rapport aangegeven als 'soorten in tabel 1'). Voor deze soorten geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen vrijstelling voor de verbodsbepalingen genoemd in de artikelen 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet.
- Overige soorten (in dit rapport aangegeven als 'soorten in tabel 2'). Voor overige soorten en vogelsoorten geldt eveneens een vrijstelling bij ruimtelijke activiteiten, mits de activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurde gedragscode. Zolang geen gedragscode is opgesteld, moet voor verstering van de soorten uit tabel 2 ontheffing worden aangevraagd.
- Strikt beschermde soorten. Bijlage 1-soorten van de AMvB 2004 en bijlage IV-soorten van de Habitatrichtlijn (in dit rapport aangegeven als 'soorten in tabel 3'). Voor deze soorten geldt in principe geen vrijstelling. Voor verstering van deze soorten en van vogels kan slechts onder bepaalde voorwaarden ontheffing worden verleend.

BIJLAGE IV-SOORTEN

De soorten die in het kader van de Europese Habitatrichtlijn zijn geplaatst op bijlage IV van te beschermen soorten (Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna), zijn als gevolg hiervan in Nederland in de Flora- en faunawet van 2002 opgenomen als een streng beschermde soort. De verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet voorzien echter niet in het criterium 'goede instandhouding van de soort'. Dat aspect moet daarom zolang de Flora- en faunawet niet is aangepast, expliciet worden afgewogen voor elk ruimtelijk plan. In het kader van de Wet Ruimtelijke Ordening (Wro) zal de gemeenteraad die besluit over een bestemmingsplan waarin de belangen van een streng beschermde soort kunnen spelen hiervoor in het vaststellingsbesluit zelf een expliciete afweging moeten opnemen (ABRS 28 februari 2007 200604026/1). Daarbij moet uiteraard op grond van adviezen van deskundigen, gebaseerd op goed onderzoek (ABRS 23 augustus 2006 200600506/1) kunnen worden overwogen dat het voortbestaan van de soort ter plekke door de toe te laten ontwikkelingen niet wordt bedreigd.

HABITAT

De Flora- en faunawet beschermt individuele exemplaren van een soort en vaste rust- en verblijfplaatsen van diersoorten. Voor een goede instandhouding van een diersoort is echter ook behoud van foerageergebied en migratieroutes nodig. Dat wordt in dit rapport ook mee gewogen.

Deze aspecten worden in de nieuwe interne handleiding van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit ook overwogen bij de besluitvorming over ontheffingverlening.

In dit rapport wordt tevens aandacht geschonken aan soorten van de Rode lijst. Hierop staan Nederlandse soorten die bijzondere aandacht nodig hebben. Deze soorten worden bedreigd, zijn zeldzaam of erg kwetsbaar of nemen sterk in aantal af (zie bijlage 7). De Rode lijsten zijn officieel door de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit vastgesteld (Besluit Rode lijsten flora en fauna, november 2004). Veel rode lijstsoorten (vooral planten) worden echter niet door de Flora- en faunawet beschermd en hebben daardoor geen duidelijke juridische status.

RODE LIJST

2.3

Gebiedsbescherming

Naast het soortenbeleid uit de Europese Vogelrichtlijn (1979) en de Habitatrichtlijn (1992) moet op grond van artikel 3.1.6 van het Besluit Ruimtelijke ordening (Bro) ook aandacht worden besteed aan beschermde natuurgebieden uit deze regelgeving. Dit is uitgewerkt in het Natura 2000-beleid. Natura 2000 is het netwerk van natuurgebieden in de Europese Unie die worden beschermd op grond van de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. De richtlijnen geven aan welke typen natuur en welke soorten precies moeten worden beschermd. De lidstaten wijzen daarvoor speciale beschermingszones aan. In het kader van de Vogelrichtlijn zijn speciale beschermingszones aangewezen ter bescherming van vogelsoorten vermeld in bijlage I van deze richtlijn, van trekvogels op de Nederlandse Rode lijst en van hun habitatten. Deze aanwijzing is in Nederland nagenoeg voltooid. In het kader van de Habitatrichtlijn zijn speciale beschermingszones aangemeld bij de Europese Commissie ter bescherming van leefgebieden vermeld in bijlage I en van planten- en diersoorten vermeld in bijlage II van deze richtlijn. Alle gebieden die zich kwalificeren voor aanmelding zijn op grond van de genoemde richtlijnen beschermd alsof ze al zijn aangewezen.

Onder de oude Natuurbeschermingswet 1967 vielen twee typen gebieden: nationale en beschermde Natuurmonumenten en gebieden die de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit heeft aangewezen ter uitvoering van verdragen of andere internationale verplichtingen. Per 1 oktober 2005 vallen de Natura 2000-gebieden samen met de twee hiervoor staande typen gebieden onder de Natuurbeschermingswet 1998. Daar waar de beschermde natuurmonumenten samenvallen met een Natura 2000-gebied, verliest het gebied zijn status als beschermd natuurmonument. Voor ingrepen in of in de omgeving van een dergelijk gebied moet door middel van een vooroverleg tussen bevoegd gezag en initiatiefnemer worden ingeschat of er een kans is op een significant negatief effect. Wanneer geen wetenschappelijke zekerheid bestaat dat er geen significant negatief effect is, moet een passende beoordeling worden uitgevoerd. Indien er mogelijk wel een negatief effect is, maar dit zeker niet

NATUURBESCHERMINGS-
WET

significant is, moet een verslechterings- en verstoringstoets worden uitgevoerd. Voor beide toetsen moet de initiatiefnemer de gegevens aanleveren in de vorm van een Natuurbeschermingswetrappport. Het bevoegd gezag toetst deze rapportage op verzoek van de initiatiefnemer. Dit is bijna altijd het college van Gedeputeerde Staten van de provincie. In beginsel verleent het bevoegd gezag alleen een vergunning als zekerheid is verkregen dat de activiteit de natuurlijke kenmerken van het gebied niet aantast.

De omvang van de effecten wordt getoetst aan de instandhoudingsdoelstellingen van het betreffende beschermde gebied. Deze doelstellingen zijn of worden opgenomen in de aanwijzingsbesluiten en de beheersplannen. In het aanwijzingsbesluit van het Natura 2000-gebied staat vanwege welke soorten en habitatten en om welke reden het gebied is aangewezen. De instandhoudingsdoelstellingen van een gebied mogen niet worden geschaad. Deze instandhoudingsdoelstellingen zijn echter ten tijde van het schrijven van dit rapport voor tien gebieden klaar. Voor de overige gebieden zijn ze niet of alleen in concept klaar en nog niet van kracht. Inmiddels zijn 119 gebieden (eerste tranche en Waddentranche) voor aanwijzing in procedure gebracht. De ontwerpbesluiten van deze aanwijzingen hebben in 2007 ter inzage gelegen. De minister heeft op 19 februari 2008 de eerste drie en op 25 februari 2009 de volgende zeven gebieden definitief aangewezen. Uit de eerste tranche zijn de gebieden Voornees Duin, Duinen Goeree & Kwade Hoek en Voordelta aangewezen. Uit het Waddentranche zijn de gebieden Waddenzee, Duinen en Lage Land Texel, Duinen Vlieland, Duinen Terschelling, Duinen Ameland, Duinen Schiermonnikoog en Noordzeekustzone aangewezen. De conceptaanwijzingsprocedure voor een aantal van de resterende 43 gebieden is eind 2008 gestart. Voorlopig wordt daarom, voor het overgrote deel van de gebieden, getoetst aan de bestaande gebiedsdocumenten.

ECOLOGISCHE HOOFD- STRUCTUUR

De Ecologische Hoofdstructuur uit de Nota Ruimte (Regeringsbeslissing 2006) en POP Groningen geniet een vergelijkbare bescherming. Ingrepen bij deze gebieden worden door het bevoegd gezag, het college van Gedeputeerde Staten van de provincie, getoetst bij een ruimtelijke procedure. De Ecologische Hoofdstructuur mag niet worden aangetast. Aantasting wordt alleen verdedigbaar geacht als aantoonbaar is dat het project van groot openbaar belang is en er geen redelijk alternatief bestaat. Hier geldt het zogenaamde 'nee, tenzij'-principe. De aantasting moet zoveel mogelijk worden gemitigeerd. Restschade moet worden gecompenseerd.

In juli 2007 is door het Rijk en de provincies het beleidskader Spelregels Ecologische Hoofdstructuur, Beleidskader voor compensatiebeginsel, Ecologische Hoofdstructuur-saldobenadering en herbegrenzen Ecologische Hoofdstructuur uitgegeven. Met dit beleidskader kan maatwerk worden geboden. In het beleidskader wordt onder andere een beoordelingskader gegeven (significantie) en wordt aangegeven dat ook externe werking een expliciet te beoordelen effect is.

B e s c h r i j v i n g v a n h e t p l a n g e b i e d e n h e t v o o r n e m e n

3

Veendam is van oorsprong een veenkoloniale nederzetting die in de zeventien-
de eeuw is ontstaan. Het landschap rond Veendam is ontstaan na het afgraven
van het hoogveen en het in cultuur brengen van de vrijgekomen ondergrond.
Veendam zelf heeft een veenkoloniale lintstructuur, behalve in de buurt van
het centrum. Dat komt door het riviertje de Oude Ae, die het parallel lopende
Oosterdiep en Westerdiep in de noordelijke richting van elkaar lieten wijken.
Hieraan dankt Veendam de vorkstructuur.

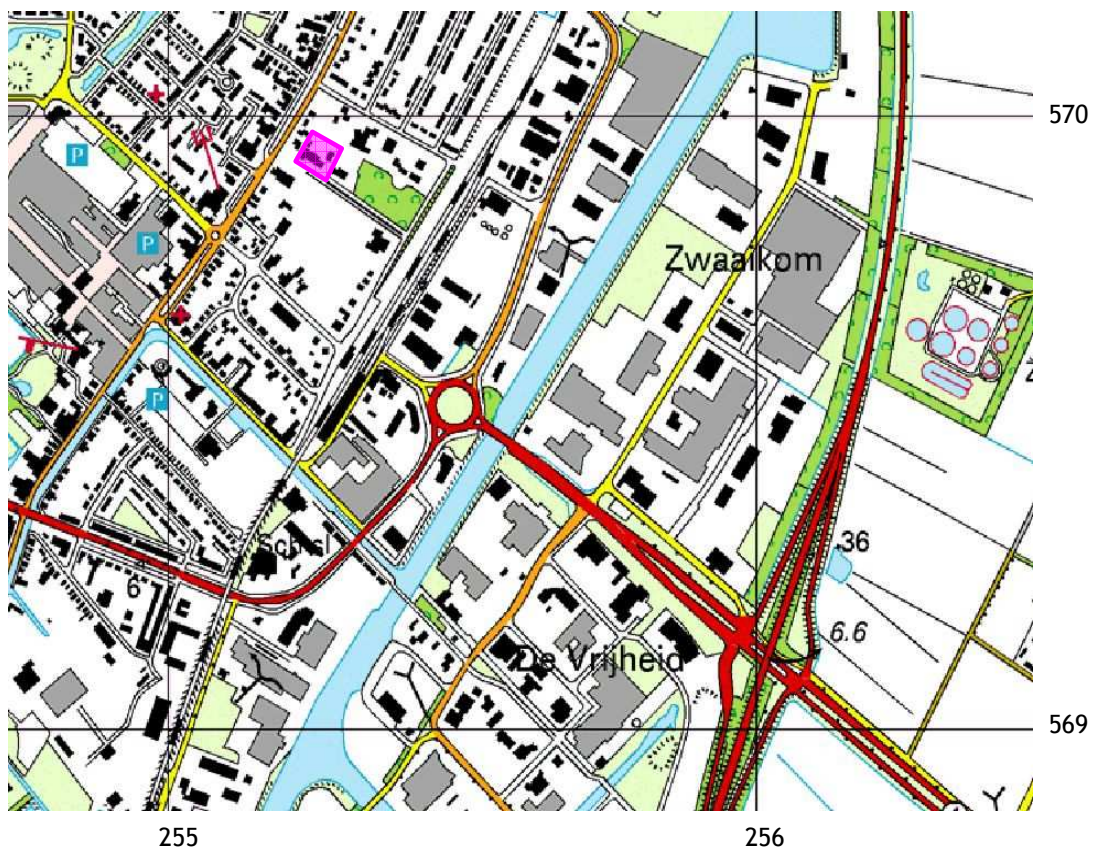
HISTORIE

Uit de atlas van Huguenin is op te maken dat het plangebied en de directe
omgeving hiervan rond 1829 tot bestond uit landbouwgrond met watergangen
met hierlangs lichte bebouwing. De kaart van 1970 laat zien dat de watergang,
waar het plangebied met de huidige bebouwing voorheen aan grensde, ge-
dempt is.

Het plangebied is gelegen ten noorden van de provinciale weg Borgercompag-
nie-Nieuwe Pekela en ten westen van de N33 (Assen-Eemshaven) in het cen-
trum van Veendam. Op de betreffende kavel aan de Beneden Oosterdiep 66
staat een woonhuis, een gebouw waar voorheen een drukkerij in heeft gezeten
en garageboxen (afgebrand). Het gebouw staat grotendeels leeg. Enkele ka-
mers dienen voor huisraad- en meubelopslag. Het onbetimmerde deel van de
schuur is in gebruik als werkplaats. Daar staan onder meer elektrische machi-
nes.

HUIDIGE SITUATIE

Aan de noordwestzijde grenst het plangebied aan het Beneden Oosterdiep. Aan
de noordzijde bevindt zich een voormalige paardenwei dat door een schutting
wordt gescheiden van een volgend kavel. Aan de overige zijden wordt het om-
sloten door (tijdelijk) braakliggend grond. Figuur 1 geeft een overzicht van de
ligging van het plangebied. Aan de zuidzijde van het plangebied zijn reeds
nieuwbouwoningen gerealiseerd die tot het project Stationspark behoren.

Figuur 1. Plangebied (roze), omliggend gebied en kilometerhokken (grijze lijnen)

Voorzijde gebouw, zuidelijke richting

Achterzijde gebouw, noordwestelijke richting

Voormalig paardenweide aan noord-zijde plangebied

Afgebrande garageboxen, oostzijde plangebied

De bodemsamenstelling en de grondwaterstand zijn voor veel planten- en diersoorten een bepalende factor voor het voorkomen in een gebied. Volgens de bodemkaart bestaat de bodem van het plangebied voornamelijk uit moerige podzolgronden, met veenkoloniaal dek en moerige tussenlaag. Op sommige plaatsen liggen veengronden met een veenkoloniaal dek, waarbij het zand ondieper ligt dan 120 cm (zonder humuspodzol).

BODEM EN WATER

De gemiddelde hoogste grondwaterstand is minder dan 40 cm onder het maaiveld. De gemiddelde laagste grondwaterstand bedraagt meer dan 120 cm beneden het maaiveld.

Gezien de ligging tussen bebouwing met een sterk gereguleerd waterregiem komen eventuele infiltratie- en kwelaspecten hier niet meer in de vegetatie en verdere natuurwaarden tot uitdrukking.

Het woonhuis blijft behouden en valt buiten het plangebied (figuur 2). In het plangebied zal het gehele gebouw worden gesloopt, evenals de afgebrande garageboxen. De vrijgekomen grond zal worden opgedeeld in vier kavels. Hierop komen naar verwachting twee vrijstaande woningen en een twee-onder-een-kapwoning. De bestaande watergang naast het plangebied wordt verlengd en in verbinding gebracht met de reeds aangelegde waterpartij achter het plangebied. Het plangebied zal bij het nieuwbouwproject Stationspark worden getrokken (reeds in uitvoering) dat wordt ontwikkeld tot een parkachtige omgeving met veel groen en bomen (zie figuur 2).

PLANNEN

Reeds bestaande waterpartij op grens plangebied

Doortrekken van bestaande waterpartij richting Beneden Oosterdiep

Figuur 2 Toekomstige invulling plangebied (roze) binnen nieuwbouwproject Stationspark

4.1

Beschermde gebieden

Het plangebied is geen onderdeel van een gebied uit de Natuurbeschermingswet 1998. Het dichtstbijzijnde gebied hieruit is het Zuidlaardermeergebied in westelijke richting op ruim 10 km. In zuidwestelijke richting ligt het Drentse Aa-gebied op meer dan 13 km.

INVENTARISATIE

Aan de noordzijde van Veendam liggen twee gebieden dat tot de Ecologische Hoofdstructuur behoren: 'De Langebos' en 'Polder Wiede' (figuur 3). De Langebos is een gevarieerd loofbos met enkele wandelpaden. Polder Wiede is het groene hart tussen Veendam en Muntendam. Hier stroomt de Oude Ae, een meanderend beekje. De naam Wiede refereert naar een meertje (De Wijde) dat er vroeger lag.

Beide gebieden liggen op ruim anderhalve kilometer afstand van het plangebied.

Figuur 3. Ecologische hoofdstructuurgebieden (groen, gearceerd: in eigendom van Staatsbosbeheer) rondom plangebied (roze asterisk) (Bron: website provincie Groningen, 2006).

Beschermde gebieden liggen op voldoende afstand van het plangebied en zijn hiervan gescheiden door bebouwing en infrastructuur. Gezien de aard van de

EFFECTEN

ingrepen zijn geen negatieve effecten te verwachten. Voor deze activiteit is daarom geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet nodig.

Dit kan in het kader van de oriëntatiefase worden bevestigd door deze rapportage voor te leggen aan vertegenwoordigers van het bevoegd gezag. Dat is voor het Drentse Aa-gebied het College van Gedeputeerde Staten van Drenthe en voor het Zuidlaardermeergebied het College van Gedeputeerde Staten van zowel Drenthe als Groningen.

De activiteit zal op het punt van de gebiedsbescherming van de Ecologische Hoofdstructuur door het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen waarschijnlijk worden beoordeeld als niet in strijd met het POP II Groningen (2005) of het aankomende omgevingsplan (POP 2009-2013), door de tussengelegen bebouwing en infrastructuur. Dit kan worden bevestigd door deze rapportage voor te leggen aan vertegenwoordigers van het bevoegd gezag.

4.2

Soortenonderzoek

LIGGING	Het plangebied ligt in het kilometerhok ¹ 255-569 en in uurhok ¹ 12-28. Figuur 1 geeft een overzicht van het plangebied en de omliggende kilometerhokken.
BESTAANDE INFORMATIE	<p>Voor het soortenonderzoek zijn gegevens gebruikt van Het Natuurloket² (Tabel B) en FLORON (vaatplanten). Daarnaast zijn per uurhok waarnemingen verzameld uit de landelijke en provinciale soortenatlassen voor zoogdieren, vleermuizen, broedvogels, dagvlinders en libellen.</p> <p>De verspreidingsgegevens van reptielen, amfibieën en vissen zijn (tevens) afkomstig uit het Waarnemingenoverzicht 2007 van Stichting RAVON. De verspreidingsgegevens van dagvlinders en libellen zijn (tevens) afkomstig uit het Waarnemingenverslag 2007 'Dagvlinders, libellen en sprinkhanen' van EIS-Nederland, De Vlinderstichting en de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie. Tot slot is de website www.waarneming.nl, geraadpleegd. Op deze website worden waarnemingen getoond die voornamelijk door vrijwilligers zijn verzameld. Genoemde website wordt bij de soortenbespreking alleen genoemd indien de waarnemingen een toegevoegde waarde hebben. Tenslotte is een eerdere toetsing aan de Flora- en faunawet van Koeman en Bijkerk (2003) gebruikt en vergeleken met de huidige situatie.</p>

¹ Een kilometerhok is een vastgelegd gebied van 1 km bij 1 km. De Topografische Dienst heeft deze hokken ingevoerd als rasterverdeling voor het tekenen van de topografische kaarten van Nederland. Een uurhok is een gebied van 5 km bij 5 km gebaseerd op diezelfde verdeling.

² Het Natuurloket is een onafhankelijke informatiemakelaar die gegevens over beschermde soorten toegankelijk maakt. Deze gegevens zijn afkomstig uit de databanken van talloze organisaties, verenigd in de Vereniging Onderzoek Flora en Fauna (VOFF). Het Natuurloket bezit zelf geen gegevens. Het Natuurloket is een initiatief van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en de organisaties binnen de VOFF (www.natuurloket.nl).

Enkele verspreidingsgegevens van de hiervoor genoemde bronnen berusten voor een deel op dezelfde waarnemingen. Het verschil tussen deze bronnen ligt in de schaal van weergave en de waarnemingsperiode. De gebruikte gegevens zijn opgenomen in de bijlagen.

De gegevens die staan geregistreerd per kilometerhok of per uurhok zijn niet rechtstreeks tot het te onderzoeken plangebied te herleiden. Voor de interpretatie van deze gegevens is ecologische veldkennis noodzakelijk.

Tabel B. Opgave van Het Natuurloket (d.d. 03 06 2009)

Rapportage voor kilometerhok X:255 / Y:569								
Soortgroep	FF1*	FF23*	FF vogels	Hrl*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten	1					goed	-	1991-2007
Mossen						niet		1997-2007
Korstmossen						niet		1992-2007
Paddestoelen						slecht		1992-2007
Zoogdieren						niet		1997-2007
Broedvogels						niet		1996-2007
Watervogels						redelijk	0%	96/97-06/07
Reptielen						niet		1992-2007
Amfibieën						niet		1992-2007
Vissen						niet		1992-2007
Dagvlinders						redelijk		1998-2008
Nachtvlinders						niet		1980-2008
Libellen						matig		1993-2007
Sprinkhanen						niet		1993-2007
Overige ongewervelden						niet		1993-2007

Legenda

FF1 = Flora- en faunawet tabel 1(vrijstelling)

FF23 = Flora- en faunawet tabel 2 + 3 (streng beschermd)

Hrl = Habitatrichtlijn (alleen bijlage 2 en 4)

RL = Rode Lijst

Volledigheid: Hiermee wordt aangegeven of op basis van de gebrachte bezoeken een volledig overzicht is te verwachten van de soorten van de betreffende soortengroep.

Detail: Met dit percentage wordt aangegeven welk aandeel van alle van dit kilometerhok beschikbare gegevens van rode lijstsoorten en wettelijk beschermde soorten er ook informatie op detailniveau (tenminste op 100m. nauwkeurig) beschikbaar is.

Actualiteit: per groep is aangegeven uit welke periode de gegevens zijn opgenomen.

Donkere grijsint: veld is niet van toepassing.

Het plangebied is begin juli 2009 bezocht om een indruk te krijgen van het plangebied, de omgeving en de voorkomende flora en fauna (zie paragraaf 6.1).

VELDWERK

Met behulp van de kennis over leefgebieden van soorten, de indruk die van het plangebied is verkregen en de beschikbare gegevens is van bijna alle soortengroepen een compleet beeld ontstaan over het voorkomen van de soorten in

het gebied. Van de soortengroep vleermuizen is nog geen compleet beeld ontstaan (zie paragraaf 4.2.2).

4.2.1

Vaatplanten

GEGEVENS Volgens de opgave van Het Natuurloket is het betreffende kilometerhok goed onderzocht op het voorkomen van vaatplanten in de periode 1991 tot en met 2007. Er zijn geen ontheffingsplichtige soorten binnen het kilometerhok waargenomen. Gedetailleerde soortengegevens zijn daarom niet opgevraagd. Een eerder floraoverzicht van het betreffende kilometerhok is geraadpleegd (FLOORON, 2003). Gezien de aard van het gebied geeft het veldbezoek in combinatie met deze gegevens voldoende beeld voor dit onderzoek.

INVENTARISATIE Natuurloket geeft een waarneming van één tabel 1-soort. De verspreidingsgegevens binnen het betreffende kilometerhok uit 2003 melden twee tabel 1-soorten, namelijk gewone dotterbloem en grasklokje. Daarnaast staan de Rode lijst soorten stijve ogentroost en wateraardbei genoteerd (bijlage 1). Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde soorten of soorten van de Rode lijst aangetroffen. Voorgenoemde soorten zullen, gezien de vergraven zandrijge situatie, naar verwachting niet in het plangebied voorkomen.

Aan de randen van de voormalige paardenweide aan de noordzijde van het plangebied staan soorten als grote brandnetel, perzikkruid, zevenblad en ridderszuring. Langs de muren aan de zuidzijde van het gebouw staat robbertskruid, akkermelkdistel en paardenbloem. Aan de oost- en zuidzijde van het plangebied staat overwegend gewone berenklaauw, met daartussen akkerdistels en bramensoorten. In de reeds aanwezige waterpartij groeit onder andere grootbladig waterweegbree en drijvend fonteinkruid.

Gewone dotterbloem

Grasklokje

EFFECTEN Met de geplande ontwikkelingen zullen geen standplaatsen van beschermde soorten of soorten van de Rode lijst verloren gaan.

4.2.2

Zoogdieren - vleermuizen

Volgens het Natuurloket is het kilometerhok niet onderzocht op het voorkomen van zoogdieren. Voor het onderzoek met betrekking tot vleermuizen is de landelijke vleermuizenatlas geraadpleegd. Deze werkatlas geeft de verspreiding van vleermuizen in de periode 1990 tot en met 2006 weer op basis van kilometerhokken en uurhokken. De gegevens zijn vrij recent en volledig, maar zijn deels erg globaal.

GEGEVENS

Het betreffende kilometerhok is in de periode van 1997 tot en met 2007 niet onderzocht op het voorkomen van zoogdieren. Volgens de landelijke atlas zijn in het uurhok gewone dwergvleermuis en meervleermuis waargenomen (zie bijlage 2). Alle vleermuizen staan in tabel 3 van de AMvB en in bijlage IV van de Habitatrictlijn en vallen hiermee in het zwaarste beschermingsregime.

INVENTARISATIE

In het plangebied staan geen geschikte bomen voor boombewonende soorten als ruige dwergvleermuis. De reeds gekapte bomen (appel, peer en zomereik) bevatten geen holtes. Tijdens het veldbezoek is het gebouw geïnspecteerd op mogelijke aanwezigheid van vleermuizen. Aan zowel de binnen- als buitenzijde zijn geen zichtbare sporen aangetroffen die hierop duiden. In aanvulling hierop is met een batdetector de binnenkant grondig beluisterd op mogelijke kraamkoloniegeluiden (zie 6.1.1).

Aan de buitenkant is geconstateerd dat er diverse mogelijke vliegopeningen aanwezig zijn. Ook heeft het gebouw betimmeringen tegen de muren die mogelijk ruimten overlaten waarvan gebouwbewonende soorten als gewone dwergvleermuis en laatvlieger vaak gebruikmaken.

Het plangebied is door het open karakter en het ontbreken van brede waterpartijen weinig geschikt als foerageergebied. Het verder weggelegen A.G. Wildervanckkanaal en andere brede watergangen kunnen onderdeel zijn van een vliegroute van meervleermuis.

Uit een eerder rapport van Koeman en Bijkerk (2003) blijkt dat gewone dwergvleermuis en laatvlieger mogelijk in of in de nabije omgeving van het plangebied verblijfplaatsen hebben.

Door de geplande ontwikkelingen worden mogelijk verblijfplaatsen van vleermuizen vernietigd. Nader onderzoek is nodig om vast te stellen of het gebouw wordt gebruikt als verblijfsplaats.

EFFECTEN

4.2.3

Zoogdieren - overige

De gegevens zijn afkomstig uit de landelijke zoogdierenatlas. Deze atlas heeft de verspreiding van zoogdieren in de periode van 1970 tot 1988 in kaart gebracht op basis van uurhokken. Deze gegevens zijn redelijk verouderd en glo-

GEGEVENS

baal. Gezien de terreinomstandigheden geven deze gegevens in combinatie met het veldbezoek een voldoende beeld voor deze soortgroep.

INVENTARISATIE

Het kilometerhok is niet onderzocht op het voorkomen van zoogdieren. In het betreffende uurhok komen vijftien soorten voor, waaronder twaalf tabel 1-soorten (zie bijlage 3). De overige drie soorten hebben geen beschermingsstatus.

Het plangebied biedt mogelijk een leefgebied voor de tabel 1-soorten mol, egel, bosmuis en veldmuis. Daarnaast kan het een deel van het jachtgebied van roofdieren vormen, zoals bunzing en hermelijn. Grotere zoogdieren als ree, vos en haas zullen niet in het plangebied voorkomen, aangezien het een braakliggend terrein zonder schuilmogelijkheden binnen de bebouwde kom betreft. Door het ontbreken van oppervlaktewater in en rond het plangebied komen woelrat en muskusrat niet voor.

Volgens waarneming.nl is er eind 2007 een steenmarter gesignaleerd in het centrum van Veendam. Het is niet waarschijnlijk dat marterachtigen een verblijfplaats in het gebouw hebben, aangezien er zeer beperkte schuilmogelijkheden aanwezig zijn en het intensief betreden en gebruikt wordt door aanwezige werklui.

Bosmuis

Egel

Veldmuis

EFFECTEN

Bij het uitvoeren van de werkzaamheden zullen terreindelen worden vergraven en zal vegetatie worden verwijderd. Daardoor kunnen verblijfplaatsen van mol, egel, veldmuis, bosmuis, bunzing, en hermelijn worden vernietigd en verstoord. Hierbij kunnen enkele exemplaren worden gedood. Het betreft hier allemaal algemeen voorkomende soorten uit tabel 1, waarbij de ontwikkelingen geen afbreuk doen aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. De verboden in de artikelen 9, 10 en 11 gelden niet voor mol, bosmuis en veldmuis. Voor de overige soorten uit tabel 1 geldt een vrijstelling van de verboden bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Voor eventuele gebouwbewonende soorten is het zorgvuldig om het gebouw systematisch leeg te ruimen voordat het wordt gesloopt.

4.2.4

Vogels

Volgens Het Natuurloket is het kilometerhok niet onderzocht op het voorkomen van broedvogels in de periode 1996 tot en met 2007. Het kilometerhok is redelijk onderzocht op het voorkomen van watervogels in de winterperiodes van 1996/1997 tot en met 2006/2007. De gebruikte verspreidingsgegevens van broedvogels zijn afkomstig uit de Atlas van de Nederlandse broedvogels. De gegevens voor deze atlas zijn verzameld in de periode 1998 tot en met 2000 en worden op uurhokniveau weergegeven. Deze gegevens zijn redelijk recent en volledig, maar erg globaal. Gezien de terreinomstandigheden geven de bekende gegevens, in combinatie met het veldbezoek, een voldoende beeld van de soortengroep vogels.

GEGEVENS

De Atlas van de Nederlandse broedvogels vermeldt waarnemingen van 79 soorten, waaronder 17 soorten van de Rode lijst (zie bijlage 4).

INVENTARISATIE

Tijdens het veldbezoek zijn een aantal foeragerende boerenzwaluwen boven het plangebied waargenomen. Er zijn aan het gebouw geen nestplaatsen waargenomen. In het plangebied is geen opgaand groen aanwezig waarin diverse vogelsoorten hun nest kunnen hebben. In de reeds aanwezige waterpartij buiten het plangebied is een meerkoetennest aanwezig.

Ganzen, zwanen

OVERWINTERENDE VOGELS

Het plangebied heeft geen bijzondere waarde voor wintervogels. In de huidige situatie is het plangebied 's winters zelfs niet meer interessant voor enkele foeragerende zangvogels die rond het plangebied vruchten, zaden of insecten eten. Er komen mogelijk soorten voor als sijs, vink en spreeuw en mezensoorten.

Aangezien vogels mogelijk in de gebouwen tot broeden komen, dient tijdens de werkzaamheden rekening te worden gehouden met het broedseizoen. Alle vogels (uitgezonderd exoten) zijn in het broedseizoen beschermd. Men kan in dit plangebied ervan uitgaan dat er geen verbodsbepalingen worden overtreden, als buiten het broedseizoen wordt gewerkt of als voor het broedseizoen wordt begonnen en de werkzaamheden continu voortduren. Als de werkzaamheden voor het broedseizoen worden gestart en continu voortduren, zullen broedvogels een rustiger broedplaats (op enige afstand) zoeken en niet door de werkzaamheden worden gestoord. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen van ongeveer 15 maart tot 15 juli loopt.

EFFECTEN

4.2.5

Amfibieën

Volgens Het Natuurloket is het betreffende kilometerhok niet onderzocht op het voorkomen van amfibieën in de periode 1992 tot en met 2007. Aangezien

GEGEVENS

geen ontheffingsplichtige soorten zijn waargenomen, zijn gedetailleerde gegevens niet opgevraagd. Verder is het Waarnemingenoverzicht 2006 van de Stichting RAVON geraadpleegd. In het Waarnemingenoverzicht 2007 wordt de verspreiding van amfibieën in de periode 1997 tot en met 2006 weergegeven op basis van uurhokken. De gegevens zijn vrij recent, maar zijn deels onvolledig en erg globaal. Gezien de aard van het plangebied, geeft het veldbezoek in combinatie met deze gegevens evenwel een voldoende beeld voor dit onderzoek.

INVENTARISATIE

In het uurhok zijn geen waarnemingen van amfibieën bekend. De recent aangelegde bredere waterpartij buiten het plangebied is onvoldoende ontwikkeld om al aantrekkelijk te zijn voor amfibieën. Ten tijde van het veldbezoek groeiden er nog geen waterplanten in. Daarnaast zijn de oevers (nog) vrij steil.

De kleine waterpartij aan de zuidzijde van het plangebied heeft een redelijk ontwikkelde waterflora. Hierin zijn echter ook geen amfibieën waargenomen. Gezien de verspreidingsgegevens van de streng beschermde amfibieën poelkikker, heikikker en rugstreeppad komen deze niet in de directe omgeving van het plangebied voor.

Buiten het voortplantingsseizoen leven veel amfibieën op het land en overwintert in greppels of holten of onder hout, boomwortels of stenen. Op termijn zullen de aanwezige en nog te graven waterpartijen aantrekkelijk voortplantingsbiotoop voor amfibieën gaan vormen.

Waterpartij ten zuiden van plangebied

Waterflora in kleine waterpartij op grens plangebied

EFFECTEN

Door de geplande ontwikkelingen worden geen negatieve effecten op reptielen verwacht. De waterpartijen worden uitgebreid en zullen op termijn een positieve uitwerking op deze soortgroep hebben.

4.2.6

Reptielen

GEGEVENS

Volgens Het Natuurloket is het kilometerhok niet onderzocht op het voorkomen van reptielen in de periode van 1992 tot 2007. De gegevens zijn afkomstig van het Waarnemingenoverzicht 2007 van Stichting RAVON. Op deze kaarten is de verspreiding van reptielen in de periode van 1997 tot en met 2006 weergege-

ven op basis van uurhokken. Deze gegevens geven in combinatie met het veldbezoek een voldoende beeld voor het plangebied.

In het uurhok zijn geen waarnemingen van reptielen bekend. Over het algemeen bestaat het leefgebied van hagedissen en slangen uit ruige vegetatie die voldoende schuilmogelijkheden biedt en tevens voldoende open is om te kunnen zonnen, zoals overgangen tussen bos en heide en oude heidevelden. Aangezien dit een braakliggend gebied binnen de bebouwde kom is, zullen reptielen niet in het plangebied voorkomen.

INVENTARISATIE

De geplande ontwikkelingen hebben geen negatief effect op reptielen.

EFFECTEN

4.2.7

Vissen

In het plangebied zelf komt geen oppervlaktewater voor. Op de zuidgrens bevindt zich een kleine waterpartij, tevens ten zuidoosten van het plangebied. Deze zullen niet door de ontwikkelingen worden aangetast, aangezien deze zijn gegraven om zowel de esthetische waarde binnen de woonwijk als de ecologische waarde in het gebied te verhogen. Er zullen derhalve geen effecten op vissen optreden.

4.2.8

Dagvlinders

Het betreffende kilometerhok is volgens Het Natuurloket redelijk onderzocht op het voorkomen van dagvlinders in de periode 1998 tot en met 2008. Aangezien geen ontheffingsplichtige soorten zijn waargenomen, zijn gedetailleerde soortgegevens niet opgevraagd. Verder is het Waarnemingenverslag 2007 'Dagvlinders, libellen en sprinkhanen' geraadpleegd. De gegevens van het Waarnemingenverslag uit de periode 1999 tot en met 2006 worden weergegeven op basis van uurhokken. Deze gegevens zijn globaal, maar recent en lijken volledig. De bekende gegevens geven in combinatie met de terreingesteldheid, zoals deze is vastgesteld tijdens het veldbezoek, een voldoende beeld voor deze soortengroep.

GEGEVENS

Volgens de gegevens van het waarnemingenverslag zijn in het uurhok 25 soorten waargenomen, waaronder vier Rode lijstsoorten, waaronder de tabel 3-soort rouwmantel (zie bijlage 5). Rouwmantel foerageert in Nederland op bloemrijke graslanden, bermen, akkers en tuinen, maar komt hier niet tot voortplanting en wordt in Nederland uitsluitend als zwerver waargenomen. De Rode lijstsoort koninginnenpage komt op grote open plekken en brede wegen in bossen voor. Kleine parelmoervlinder komt onder andere voor op braakliggende akkers, met als waardplanten duinviooltje en akkerviooltje. De biotoop van de bruine vuurvlinder is grasland en heide. De Vlinderstichting meldt in 2003 dat icarusblauwtje in het kilometerhok is waargenomen. Gezien de huidige inrichting van het plangebied en het feit dat er veel wordt vergraven en

INVENTARISATIE

bebouwd, zullen al deze soorten naar verwachting niet in het plangebied voorkomen.

Er bevinden zich slechts enkele nectarhoudende planten in het plangebied waarop algemene soorten van stedelijk gebied zoals citroenvlinder, koolwitje en dagpauwoog kunnen voorkomen. Tijdens het veldbezoek is koolwitje waargenomen.

Dagpauwoog

Klein koolwitje

Citraenvlinder

EFFECTEN Door de geplande ontwikkelingen gaan wellicht enkele nectar- en waardplanten van algemene soorten verloren. Negatieve effecten op beschermde soorten of soorten van de Rode lijst worden niet verwacht.

4.2.9

Libellen

GEGEVENS Volgens Het Natuurloket is het betreffende kilometerhok matig onderzocht op het voorkomen van libellen in de periode 1993 tot en met 2007. Aangezien geen ontheffingsplichtige soorten zijn waargenomen, zijn gedetailleerde soortgegevens niet opgevraagd. Verder is het Waarnemingenverslag 2007 'Dagvlinders, libellen en sprinkhanen' geraadpleegd. De gegevens van het Waarnemingenverslag worden weergegeven op basis van uurhokken uit de periode 1999 tot en met 2006. Deze gegevens zijn globaal, maar recent en lijken volledig. De gegevens geven in combinatie met de terreingesteldheid, zoals deze is vastgesteld tijdens het veldbezoek, een voldoende beeld voor deze soortengroep.

INVENTARISATIE Volgens de gegevens van het waarnemingenverslag zijn in het uurhok elf soorten waargenomen. Hieronder bevinden zich geen beschermde soorten of soorten van de Rode lijst. In het plangebied zelf komt geen oppervlaktewater voor. De aanwezige waterpartijen bieden geschikte voortplantingsbiotoop voor algemene soorten zoals lantaarntje en watersnuffel. Beide soorten kunnen boven het plangebied jagen. Tijdens het veldbezoek is lantaarntje waargenomen in de kleine waterpartij aan de zuidkant van het plangebied.

Watersnuffel

Lantaarntje

De geplande ontwikkelingen hebben geen negatieve effecten op libellen.

EFFECTEN

4.2.10

Overige ongewervelde soorten

De beschermde kevers en mieren zijn niet in het plangebied te verwachten. De beschermde mierensoorten komen voor in zandige bosgebieden. De oude eikenbomen voor vliegend hert zijn afwezig. Gestreepte waterroofkever is een soort van met name groot water in laagveen en poelen. Voorkomen van deze soort in het plangebied is niet waarschijnlijk. Brede geelrandwaterroofkever is een soort van grote, permanent stilstaande wateren. Juchtleerkever en heldenbok worden binnen Nederland als uitgestorven beschouwd. Ditzelfde geldt waarschijnlijk voor rivierkreeft en Bataafse stroommossel. De wijngaardslak is gebonden aan het voorkomen van mergel.

Door de ontwikkelingen binnen het plangebied zullen geen effecten op beschermde overige ongewervelde soorten optreden.

Conclusie 5

5.1

Gebiedsbescherming

Beschermde gebieden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur liggen op voldoende afstand van het plangebied en zijn hiervan gescheiden door bebouwing en infrastructuur. Gezien de aard van de ingrepen zijn geen negatieve effecten te verwachten. Voor deze activiteit is daarom geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet nodig. De activiteit is op het punt van de gebiedsbescherming van de Ecologische Hoofdstructuur niet in strijd met het POP.

Op beide punten is het aan het bevoegd gezag, respectievelijk het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Drenthe en van de provincie Groningen, om deze visie te bevestigen.

5.2

Soortenbescherming

Ten aanzien van de soortenbescherming zijn vijf aspecten (van belang in de verdere procedure) in acht genomen:

- nadere inventarisatie;
- niet bedreigde waarden;
- bescherming vogels;
- vrijgestelde soorten;
- ontheffingen.

Met uitzondering van vleermuizen is van alle soorten een voldoende beeld verkregen op basis van het veldbezoek en de overige gegevens.

NADERE INVENTARISATIE

Vleermuizen

Voordat het gebouw wordt gesloopt, moet worden nagegaan of deze bebouwing al dan niet door vleermuizen als verblijfplaats worden gebruikt. Indien tijdens het aanvullend onderzoek verblijfplaatsen of andere belangrijke gebiedsfuncties worden aangetroffen of geconstateerd, moet ontheffing worden aangevraagd. De resultaten van het aanvullend onderzoek zijn nodig voor deze mogelijke ontheffingsaanvraag.

Conform het protocol voor vleermuisonderzoek wordt het plangebied op verschillende momenten gedurende de periode medio april tot en met oktober geïnventariseerd om het gebruik van het plangebied door vleermuizen door het seizoen heen in kaart te brengen.

Steenmarter

Er is geen nader onderzoek naar steenmarter nodig als wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

- het slopen van het gebouw moet buiten het voortplantingsseizoen (van maart tot juni) gebeuren;
- voordat het gebouw wordt gesloopt, moet deze van binnen worden opgeruimd;
- de sloop moet vanaf één kant van het gebouw plaatsvinden.

Op deze manier wordt de verstoring van de eventuele steenmarter zo klein mogelijk. Indien dit om een bepaalde reden niet mogelijk is, moet nader onderzoek de aan- of afwezigheid van de soort aantonen.

NIET BEDREIGDE WAARDEN

Van de volgende soortengroepen worden geen verbodsbepalingen overtreden in het plangebied:

- vaatplanten;
- overige zoogdieren;
- amfibieën;
- reptielen;
- vissen;
- dagvlinders;
- libellen;
- overige ongewervelde soorten.

BESCHERMING VOGELS

Alle vogelsoorten (uitgezonderd exoten) zijn beschermd. Er zijn in of in de omgeving van het plangebied geen permanent bewoonde nesten of belangrijke rust- of foerageergebieden van vogels aanwezig. Mogelijk broeden er enkele vrij algemeen voorkomende soorten in en rond het plangebied. Daarom kan men er in dit plangebied van uitgaan dat geen verbodsbepalingen worden overtreden als buiten het broedseizoen wordt gewerkt of de werkzaamheden voor het broedseizoen worden begonnen en continu voortduren. Als de werkzaamheden voor het broedseizoen worden gestart en continu voortduren, zullen broedvogels een rustigere broedplaats (op enige afstand) zoeken en niet door de werkzaamheden worden gestoord. Indien wordt gekozen voor de tweede optie moeten het gebouw ruim voor aanvang van het broedseizoen worden verwijderd.

De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen van ongeveer 15 maart tot 15 juli duurt.

In het plangebied is voor geen enkele soort de goede staat van instandhouding in het geding.

VRIJGESTELDE SOORTEN

In het plangebied komen enkele beschermde soorten voor in de groep zoogdieren die worden verstoord door de werkzaamheden. Deze staan in tabel C. Voor deze soorten geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling voor artikelen 9 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. Voor verstoring van deze soorten hoeft geen onthefing te worden aangevraagd. De verboden in de artikelen 9, 10 en 11 gelden

niet voor mol, bosmuis en veldmuis. Ook gelden ze niet voor huisspitsmuis als deze zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevindt.

Tabel C. Soorten in het plangebied waarvoor een vrijstelling geldt

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>
Dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>
Bunzing	<i>Mustela putorius</i>
Hermelijn	<i>Mustela erminea</i>

Uit het aanvullend onderzoek naar vleermuizen zal blijken of ontheffingen moeten worden aangevraagd en voor welke soorten.

ONTHEFFINGEN

Vleermuizen

AANBEVELINGEN

Bij de bouw van de nieuwe woningen kan worden gedacht aan 'vleermuisvriendelijke' bouw, bijvoorbeeld met een toegankelijke (dubbele) spouw of ruimte onder het dak, vleermuispannen, - stenen of -kasten of inrichting van een winterverblijf voor vleermuizen (bijvoorbeeld een bunker). Voor het nader onderzoek naar verschillende soorten en gebouw/gebiedsfuncties, moet een strategie worden opgenomen in het projectplan (moment van slopen, moment en aard van compensatie). Het handhaven van één deel van het gebouw als 'vleermuisruïne' zou daarvoor een oplossing kunnen zijn.

Ten behoeve van de natuurbeleving is het bevorderen van in de schemering vliegende laatvlieger en dwergvleermuis te overwegen.

Vogels

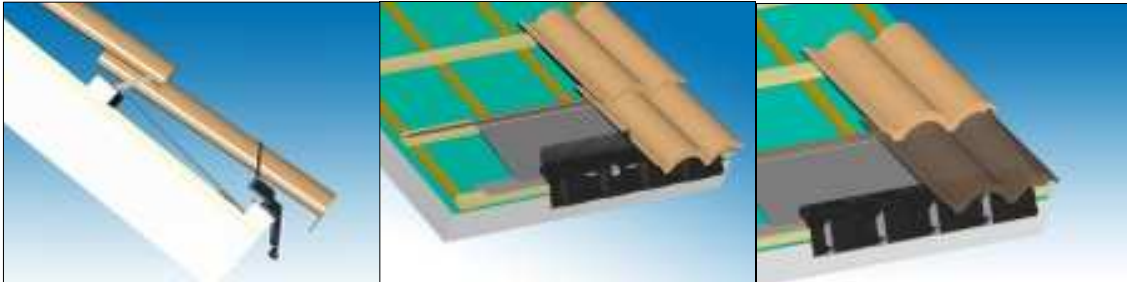
Bij de nieuwbouwwoningen kunnen op een relatief makkelijke wijze broedmogelijkheden voor zwaluwen worden aangebracht. Verder kan de vogelpopulatie worden gestimuleerd door het aanbrengen van nestkasten, nesteldakpannen of neststenen in de beoogde nieuwbouw. De rand van het plangebied leent zich voor nestvoorzieningen voor torenvalk en ooievaar. Dergelijke voorzieningen zou de recreatieve natuurbeleving voor de gasten van het Bospark verder kunnen versterken.

Vogelvide - huismus (bron: www.Vogelbescherming.nl)

De vogelvide (huismussenbehuizing) is een voorziening aan de voet van het dak, bij de onderste rij dakpannen. Het ontwerp voldoet aan onderstaande eisen:

- het past onder alle soorten pannen en op alle soorten pannendaken, zowel bestaande 'gordingkappen', 'foliekappen', 'scharnierkappen' en 'sporenkappen';
- het waarborgt een goede ventilatie van het dak;
- het weert muizen en vogels op ongewenste plaatsen om vervuiling onder de dakbedekking tegen te gaan, terwijl de ventilatie onder het dak wordt bevorderd (Bouwbesluit 1992);

- duurzame oplossing die kan worden opgenomen in de professionele bouwwereld.

Algemeen

Door bij de gebiedsinrichting mede rekening te houden met het behoud en bevorderen van natuurwaarden, kan een soepele eventuele ontheffingsprocedure worden bevorderd. Bij de ingrepen in het terrein moet zo worden gewerkt dat dieren kunnen vluchten naar andere gebieden.

Door bij het tuin- en groenbeheer in de toekomst niet te veel groen op te ruimen en takken en bladeren te laten liggen binnen het terrein zullen veel dieren, zoals wezel, hermelijn en egel, schuilplaatsen kunnen vinden en kan de biodiversiteit vrij eenvoudig worden verhoogd.

Verder is het bevorderen van mantel- en zoomvegetaties met bloem-, bes- en zaaddragende inheemse soorten bevorderlijk voor de insecten en vogelbevolking en daarmee voor de stand van andere vogelsoorten, vleermuizen en amfibieën.

B r o n n e n

6

6.1

Veldbezoek

Het gebied is op 7 juli 2009 door de heer drs. R.G. Meijer en mevrouw ing. M. Oudshoorn bezocht om een indruk te krijgen van het terrein en het voorkomen van planten- en diersoorten. Er zijn hierbij plantensoorten genoteerd, maar verder geen volledige vegetatieopnamen gemaakt. Het was een bewolkte dag met een maximumtemperatuur van 20,1 °C en een matige zuidwestenwind.

VERKENNEND VELDBEZOEK

Tijdens het veldbezoek is het gehele gebouw visueel en met behulp van een zaklantaarn geïnspecteerd op aanwezigheid van vleermuizen. Aanvullend is met behulp van een Pettersson D240x ultrasoon detector (batdetector) de binnenzijde van het gebouw beluisterd. De graafmachinegeluiden verhinderde de mogelijkheid om buitenom te luisteren. Er zijn geen sporen en (kraamkolonie)geluiden gehoord die duiden op mogelijke aanwezigheid van vleermuizen. Het gebouw biedt echter wel mogelijkheden voor verblijfplaatsen; spouwmuuren en vliegopeningen.

VLEERMUIZEN

6.2

Media

- www.natuurloket.nl, overzicht recente en beschikbare gegevens van planten en dieren;
- www.ravon.nl, informatie over (verspreiding) van herpetofauna;
- www.waarneming.nl, verspreidingskaarten van planten en dieren die door vrijwilligers zijn verzameld;
- www.watwaswaar.nl; ruimtelijke verspreiding van bodems en eigenschappen.

6.3

Gegevens

- Stichting FLORON, Toelichting bij de floristische verspreidingsgegevens ten behoeve van 2 bestemmingsplannen in de gemeente Veendam, Rapport 2003.59. Leiden, april 2003.

6.4

Literatuur

- Stichting voor Bodemkartering, Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000. Toelichting bij kaartblad 12 Oost Assen, Wageningen 1977.
- Grote Historische Atlas van Nederland 1:50000. 2 Noord-Nederland 1851-1855, Groningen 1990.
- Versfelt, H.J., M. Schroor, De atlas van Huguenin 1819-1829, uitgever Heveskes Uitgevers, Groningen 2005.
- Meijden, R. van der, Heukels' Flora van Nederland, Wolters-Noordhoff bv, Groningen/Houten 2005.
- Westhoff, dr. V., drs. A.J. den Held, Plantengemeenschappen in Nederland, boek Thieme & cie, Zutphen 1975.
- Lange, R., P. Twisk, A. van Winden en A. van Diepenbeek, Zoogdieren van West-Europa, Stichting Uitgeverij KNNV en Vereniging Natuurmonumenten, Utrecht 1994.
- Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk, J.B.M. Thissen, Atlas van de Nederlandse zoogdieren, Stichting Uitgeverij KNNV, Utrecht 1992.
- Dijkstra, V., Belangrijkste zoogdiergebieden in Nederland; mededeling 37 van de Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming (VZZ), Utrecht 1997.
- Molen, van der H., Verspreidingsatlas van de Groninger zoogdieren, Groningen 1993.
- Limpens, H., K. Mostert en W. Bongers, Atlas van de Nederlandse vleermuizen: Onderzoek naar verspreiding en ecologie, KNNV Uitgeverij, Utrecht 1997.
- Kapteyn, K., Vleermuizen in het landschap: Over hun ecologie, gedrag en verspreiding, Schuyt & Co Uitgevers en Importeurs en Provincie Noord-Holland, Haarlem 1995.
- Hustings, F., J.-W. Vergeer, SOVON Vogelonderzoek Nederland, Atlas van de Nederlandse Broedvogels, Nederlandse fauna deel 5, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden 2002.
- Nie, dr. H. de, Atlas van de Nederlandse zoetwatervissen, Media Publishing en Stichting Atlas Verspreiding, Doetinchem 1996.
- Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, De Dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming, Nederlandse fauna deel 7, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden 2006.
- Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, De Nederlandse libellen (Odonata) - Nederlandse fauna deel 4, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden 2002.

- Waarnemingenverslag 2007 'Dagvlinders, libellen en sprinkhanen', EIS-Nederland, De Vlinderstichting en de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie.
- Peeters, T.M.J., C. van Achterberg, W.R.B. Heitmans, W.F. Klein, V. Lefeber. A.J. van Loon, A.A. Maelis, H. Nieuwenhuijsen, M. Reemer, J. de Rond, J. Smit, H.H.W. Velthuis, De wespen en mieren van Nederland (Hymenoptera: Aculeata) - Nederlandse fauna deel 6. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, Leiden, KNNV Uitgeverij, Utrecht & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden 2004.
- Brouwer, T., B. Crombaghs, A. Dijkstra, Vissenatlas Groningen Drenthe, Uitgeverij Profiel Bedum, 2008.
- Wanink. J.H., B. Kroese & R.J Koops. 2005. Toetsing Flora- en faunawet in verband met de voorgenomen ontwikkeling van het 'Stationspark' te Veendam. Rapport 2005-039, Bureau Koeman en Bijkerk, Haren.

B i j l a g e n

1. Vaatplanten
2. Vleermuizen
3. Overige zoogdieren
4. Broedvogels
5. Vlinders
6. Libellen
7. Codes Rode lijst
8. Uitleg beschermingsregime

Bijlage 1. Vaatplanten (soorten van Rode Lijst en Flora- en faunawet) in het kilometerhok 255-569 in en rond het plangebied (FLORON, 2003)

Nederlandse naam	Waarneming	Rode lijst	Beschermingsregime
Gewone dotterbloem	x		Tabel 1
Grasklokje	x		Tabel 1
Stijve ogentroost	x	GE	
Wateraardbei	x	GE	

Bijlage 2. Vleermuizen in het uurhok 12-28 in en rond het plangebied (landelijke atlas)

Nederlandse naam	Waarneming	Rode lijst	Beschermingsregime
Gewone dwergvleermuis	x		Tabel 3 (bijlage IV)
Meervleermuis	x		Tabel 3 (bijlage IV)

Bijlage 3. Overige zoogdieren in het uurhok 12-28 in en rond het plangebied (landelijke atlas)

Nederlandse naam	Waarneming	Rode lijst	Beschermingsregime
Bosmuis	#		Tabel 1
Bruine rat	x		
Bunzing	x		Tabel 1
Dwergmuis	#		Tabel 1
Egel	x		Tabel 1
Haas	x		Tabel 1
Hermelijn	x		Tabel 1
Huismuis	x		
Konijn	x		Tabel 1
Mol	x		Tabel 1
Muskusrat	x		
Ree	x		Tabel 1
Veldmuis	#		Tabel 1
Vos	x		Tabel 1
Woelrat	#		Tabel 1

x = vangst of vondst

= braakbalvondst

Bijlage 4. Broedvogels in het uurhok 12-28 in en rond het plangebied (landelijke atlas)

Nederlandse naam	Waarneming	Rode lijst	Beschermingsregime
Appelvink	m		Vogels
Bergeend	w		Vogels
Blauwborst	z		Vogels
Boerenwaluw	w/z	GE	Vogels
Bonte Vliegenvanger	m		Vogels
Boomkruiper	w/z		Vogels
Boompieper	w/z		Vogels

Nederlandse naam	Waarneming	Rode lijst	Beschermingsregime
Boomvalk	w	KW	Vogels
Bosrietzanger	w/z		Vogels
Braamsluiper	w/z		Vogels
Bruine Kiekendief	w		Vogels
Buidelmees	w		Vogels
Buizerd	z		Vogels
Ekster	w/z		Vogels
Europese Kanarie	w/z		Vogels
Fazant	w/z		Vogels
Fitis	w/z		Vogels
Fuut	z		Vogels
Gaai	w/z		Vogels
Geelgors	w		Vogels
Gekraagde Roodstaart	w		Vogels
Gele Kwikstaart	w/z	GE	Vogels
Gierzwaluw	z		Vogels
Grasmus	w/z		Vogels
Graspieper	w/z	GE	Vogels
Grauwe Vliegenvanger	w/z	GE	Vogels
Groenling	w/z		Vogels
Grote Bonte Specht	w/z		Vogels
Grote Lijster	z		Vogels
Grutto	m	GE	Vogels
Heggenmus	w/z		Vogels
Holenduif	w/z		Vogels
Houtduif	w/z		Vogels
Huismus	w/z	GE	Vogels
Huiszwaluw	w	GE	Vogels
Kauw	w/z		Vogels
Kievit	w/z		Vogels
Kleine Karekiet	w/z		Vogels
Kleine Plevier	z		Vogels
Kneu	w/z	GE	Vogels
Knobbelzwaan	z		Vogels
Koekoek	w/z	KW	Vogels
Koolmees	w/z		Vogels
Kuifeend	w		Vogels
Kwartel	w		Vogels
Meerkoet	w/z		Vogels
Merel	w/z		Vogels
Oeverzwaluw	z		Vogels
Patrijs	w	KW	Vogels
Pimpelmees	w/z		Vogels
Ransuil	z	KW	Vogels
Rietgors	w/z		Vogels
Ringmus	w/z	GE	Vogels
Roodborst	w/z		Vogels
Roodborsttapuit	m		Vogels
Scholekster	w/z		Vogels
Slobeend	m	KW	Vogels

Nederlandse naam	Waarneming	Rode lijst	Beschermingsregime
Soepeend	w/z		
Spotvogel	w/z	GE	Vogels
Spreeuw	w/z		Vogels
Sprinkhaanzanger	m		Vogels
Staartmees	w/z		Vogels
Tafeleend	w		Vogels
Tjiftjaf	w/z		Vogels
Torenavalk	z		Vogels
Tuinfluitier	w/z		Vogels
Turkse Tortel	w/z		Vogels
Veldleeuwerik	w/z	GE	Vogels
Vink	w/z		Vogels
Waterhoen	w/z		Vogels
Wilde Eend	w/z		Vogels
Winterkoning	w/z		Vogels
Witte Kwikstaart	w/z		Vogels
Wulp	w		Vogels
Zanglijster	w/z		Vogels
Zomertaling	m	KW	Vogels
Zwarte Kraai	w/z		Vogels
Zwarte Roodstaart	w/z		Vogels
Zwartkop	w/z		Vogels

m = mogelijk

w = waarschijnlijk

z = zeker

Bijlage 5. Vlinders in het uurhok 12-28 in en rond het plangebied (waarnemingenverslag)

Nederlandse naam	Waarneming		Rode lijst	Beschermingsregime
	1999-2001	2002-2006		
Argusvlinder	x	x		
Atalanta	x	x		
Boomblauwtje	x	x		
Bruin zandoogje	x	x		
Bruine vuurvlinder	x	x	KW	
Citroenvlinder	x	x		
Dagpauwoog	x	x		
Distelvlinder	x	x		
Gehakkelde aurelia		x		
Groot koolwitje	x	x		
Hooibeestje	x	x		
Icarusblauwtje	x	x		
Klein geaderd witje	x	x		
Klein koolwitje	x	x		
Kleine parelmoervlinder	x		KW	
Kleine vos	x	x		
Kleine vuurvlinder	x	x		

Nederlandse naam	Waarneming		Rode lijst	Beschermingsregime
	1999-2001	2002-2006		
Koevinkje	x	x		
Koninginnenpage	x		GE	
Landkaartje	x	x		
Oranje luzernevlinder		x		
Oranje zandoogje	x	x		
Oranjetipje	x			
Rouwmantel	x		VN	Tabel 3 (bijlage 1)
Zwartsprietdikkopje	x			

Bijlage 6. Libellen in het uurhok 12-28 in en rond het plangebied (waarnemingenverslag)

Nederlandse naam	Waarneming		Rode lijst	Beschermingsregime
	1999-2001	2002-2006		
Bloedrode heidelibel	x			
Bruine glazenmaker	x			
Gewone pantserjuffer	x			
Grote roodoogjuffer	x			
Houtpantserjuffer	x			
Lantaarntje	x			
Paardenbijter	x			
Steenrode heidelibel	x	x		
Variabele waterjuffer	x			
Vuurjuffer	x			
Zwarte heidelibel	x			

Bijlage 7. Codes Rode lijst

BE	Bedreigd
EB	Ernstig Bedreigd
GE	Gevoelig
KW	Kwetsbaar
OG	Onvoldoende Gegevens
NB	Niet Beschouwd, standaardlijstsoort
TNB	Thans Niet Bedreigd
UW	Uitgestorven (wereldschaal)
UWW	In het Wild uitgestorven (wereldschaal)
VN	Verdwenen uit Nederland
VN*	Verdwenen uit Nederland voor 1900
VNW	In het wild verdwenen (Nederland)

Bijlage 8. Uitleg beschermingsregime

Soorten in tabel 1

Dit betreft de soorten die in de AMvB 2004 ex artikel 75 van de Flora- en faunawet worden omschreven als 'Algemene soorten'. Ze zijn in Nederland zo algemeen voorkomend dat wordt aangenomen dat ruimtelijke ontwikkelingen de gunstige staat van instandhouding van deze soorten niet negatief beïnvloeden. Voor deze 'Algemene soorten' geldt een vrijstelling voor de artikelen 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld.

Soorten in tabel 2

Dit betreft de soorten die in de AMvB 2004 ex artikel 75 van de Flora- en faunawet worden omschreven als 'Overige soorten'. Voor deze 'Overige soorten' geldt, in het kader van de Flora- en faunawet, een vrijstelling mits wordt gewerkt volgens een door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurde gedragscode. Deze gedragscode moet door de sector of de ondernemer zelf worden opgesteld en ingediend voor goedkeuring (zie hierna). Zolang geen gedragscode is opgesteld, moet voor verstoring van de soorten ontheffing worden aangevraagd. Een ontheffing zal worden verleend als:

- er geen benutting of economisch gewin plaatsvindt;
- zorgvuldig wordt gehandeld.

Dit houdt in elk geval in dat de werkzaamheden geen wezenlijke invloed hebben op de soort. Er mag geen afbreuk worden gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Verder moet voorafgaand aan de werkzaamheden in redelijkheid alles worden verricht of gelaten om te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken dat dieren worden gedood of verwond en verblijfplaatsen worden beschadigd. Hierdoor ligt het voor de hand dat in ieder geval buiten het broedseizoen zal moeten worden gewerkt.

Soorten in tabel 3

Dit betreft de soorten die worden genoemd in bijlage 1 van de AMvB 2004 ex artikel 75 van de Flora- en faunawet of in bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Ontheffing voor deze soorten wordt alleen verleend onder strikte voorwaarden. Voor verstoring van deze soorten kan slechts ontheffing worden verleend als aan de volgende drie voorwaarden wordt voldaan:

- als geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
- als er geen alternatief is voor de werkzaamheden;
- als sprake is van een specifiek in de wet of de AMvB genoemde omstandigheid, bijvoorbeeld de bedreiging van de volksgezondheid of de openbare veiligheid, bestendig gebruik en uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

Gedragscodes voor soortenbescherming

Een gedragscode wordt noodzakelijk om van bepaalde vrijstellingen te kunnen gebruikmaken. De code moet door een sector of ondernemer worden opgesteld en worden goedgekeurd door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Een gedragscode maakt op systematische wijze duidelijk hoe aan de voorwaarden van de vrijstelling kan worden voldaan. Belangrijke elementen hierbij zijn de begrippen 'zorgvuldig handelen' en 'al het redelijke doen' om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen. Daarbij moet:

- een inventarisatie worden verricht naar beschermde soorten in het plangebied (door een deskundige);
- een plan van aanpak worden opgesteld voor het voorkomen van verstoring van de beschermde soorten;
- tevens een plan van aanpak worden opgesteld om verblijfplaatsen die voor langere periode worden gebruikt, te beschermen;
- bijzondere aandacht worden besteed aan soorten van de Rode lijst, bijlage IV van de Habitatrichtlijn en bijlage 1 van de Vogelrichtlijn;

en tot slot:

- mogen geen werkzaamheden worden uitgevoerd die in strijd zijn met de verbodsbepalingen in de voor soorten meest kwetsbare periode.

Vogels

Alle vogelsoorten (uitgezonderd exoten) zijn beschermd. Bij uitvoering van werkzaamheden in het kader van een ruimtelijke inrichting geldt vrijstelling van de verboden als wordt gehandeld volgens een goedgekeurde gedragscode.

Als er geen gedragscode is, moet worden nagegaan of verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet worden overtreden. In dergelijk geval is het mogelijk ontheffing aan te vragen. Men kan ook buiten het broedseizoen werken of starten voor het broedseizoen en de werkzaamheden continu laten voortduren waardoor geen verbodsbepalingen worden overtreden. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen van ongeveer 15 maart tot 15 juli duurt.

Colofon

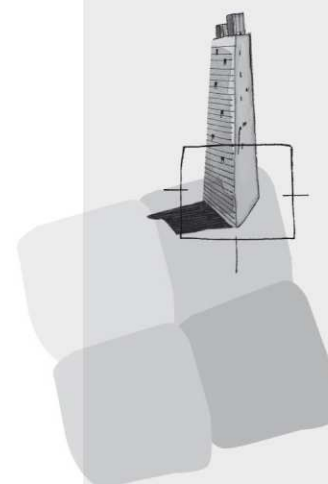
Opdrachtgever
PC Vastgoedontwikkeling

Rapport
Mevrouw ing. M. Oudshoorn
BügelHajema Adviseurs

Fotografie
BügelHajema Adviseurs

Projectleiding
De heer ing. A.L. Wiersma
BügelHajema Adviseurs

Projectnummer
253.14.51.01.00

BügelHajema Adviseurs bv
Bureau voor Ruimtelijke
Ordening en Milieu BNSP
Vaart nz 48-50
Postbus 274
9400 AG Assen
T 0592 316 206
F 0592 314 035
E assen@bugelhajema.nl
W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen,
Leeuwarden en Amersfoort